YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (neljäs jaosto)

8 päivänä marraskuuta 2007 *

Yhdistetyissä asioissa C-260/06 ja C-261/06,

joissa on kyse EY 234 artiklaan perustuvista ennakkoratkaisupyynnöistä, jotka cour d'appel de Montpellier (Ranska) on esittänyt 24.5.2006 tekemillään päätöksillä, jotka ovat saapuneet yhteisöjen tuomioistuimeen 15.6.2006, saadakseen ennakkoratkaisun rikosoikeudenkäynneissä, joissa vastaajina ovat

Daniel Escalier (asia C-260/06) ja

Jean Bonnarel (asia C-261/06),

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja K. Lenaerts sekä tuomarit G. Arestis, E. Juhász, J. Malenovský ja T. von Danwitz (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: V. Trstenjak,
kirjaaja: R. Grass,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Escalier ja Bonnarel, edustajanaan avocat J.-P. Montenot,

– Ranskan hallitus, asiamiehinään G. de Bergues ja R. Loosli-Surrans,

– Kreikan hallitus, asiamiehinään G. Kanellopoulos ja S. Papaioannou,

– Alankomaiden hallitus, asiamiehenään H. G. Sevenster,

– Suomen hallitus, asiamiehenään A. Guimaraes-Purokoski,

– Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään B. Stromsky,

kuultuaan julkisasiamiehen 10.7.2007 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyynnöt koskevat EY 28 ja EY 30 artiklan sekä kasvinsuojeluaineiden markkinoille saattamisesta 15.7.1991 annetun neuvoston direktiivin 91/414/ETY (EYVL L 230, s. 1; jäljempänä direktiivi) tulkintaa.

2 Nämä pyynnöt on esitetty rikosoikeudenkäynneissä, joissa vastaajina ovat Escalier ja Bonnarel, joita syytetään kasvinsuojeluaineiden markkinoille saattamista, hallussapitoa ja käyttöä koskevan Ranskan lainsäädännön rikkomisesta.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Yhteisön lainsäädäntö

3 EY 28 artiklan nojalla jäsenvaltioiden väliset tuonnin määrälliset rajoitukset ja vaikutukseltaan vastaavat toimenpiteet ovat kiellettyjä. EY 30 artiklan mukaan jäsenvaltioiden väliset tuontia koskevat kiellot tai rajoitukset, jotka ovat perusteltuja muun muassa ihmisten, eläinten tai kasvien terveyden ja elämän suojelemiseksi, ovat kuitenkin sallittuja, kunhan ne eivät ole keino mielivaltaiseen syrjintään tai jäsenvaltioiden välisen kaupan peiteltyyn rajoittamiseen.

4 Direktiivillä otetaan käyttöön yhdenmukaiset säännöt kasvinsuojeluaineiden markkinoille saattamista koskevien lupien (jäljempänä lupa) edellytysten ja lupien myöntämisessä noudatettavien menettelyjen sekä lupien tarkistamisen ja peruuttamisen osalta. Sillä ei ole tarkoitus yhdenmukaistaa pelkästään mainittujen tuotteiden hyväksymiseen liittyviä edellytyksiä ja menettelyjä, vaan myös varmistaa ihmisten ja eläinten terveyden vaalimisen ja ympäristönsuojelun korkea taso näiden tuotteiden huonosti valvotun käytön aiheuttamien uhkien ja vaarojen varalta. Direktiivillä pyritään lisäksi torjumaan näiden tuotteiden vapaan liikkuvuuden rajoituksia.

5 Direktiivi koskee erityisesti kaupallisessa muodossaan tarjottujen kasvinsuojeluaineiden hyväksymistä, markkinoille saattamista, käyttöä ja valvontaa Euroopan

yhteisössä. Sen 2 artiklan 10 kohdan mukaan "markkinoille saattamisella" tarkoitetaan jokaista luovutusta joko maksua vastaan tai vastikkeetta silloin, kun kyseessä ei ole siirto varastointiin, jota seuraa toimitus Euroopan yhteisön alueen ulkopuolelle. Kasvinsuojeluaineen tuonti tälle alueelle katsotaan markkinoille saattamiseksi direktiivissä tarkoitetussa merkityksessä.

6 Direktiivin 3 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Jäsenvaltioiden on säädettävä, että kasvinsuojeluaineita ei saa saattaa markkinoille tai käyttää niiden alueella, elleivät ne ole hyväksyneet kyseistä tuotetta tämän direktiivin mukaisesti – –."

7 Direktiivin 4 artiklassa säädetään muun muassa edellytykset, jotka kasvinsuojeluaineen on täytettävä, jotta se voidaan hyväksyä. Saman artiklan mukaan luvissa on määriteltävä tuotteiden markkinoille saattamiseen ja käyttöön liittyvät vaatimukset, ja ne myönnetään ainoastaan jäsenvaltioiden määräämäksi kiinteäksi, enintään 10 vuoden pituiseksi ajaksi. Ne voidaan käsitellä uudelleen milloin tahansa, ja ne on tietyin edellytyksin peruutettava. Kun jäsenvaltio peruuttaa luvan, sen on ilmoitettava tästä viipymättä luvansaajalle.

8 Direktiivin 3 artiklan 4 kohdassa ja 16 artiklassa säädetään lisäksi kunkin aineen luokitusta, pakkaamista ja merkintöjä koskevasta erityisestä valvonnasta. Siten kasvinsuojeluaineen pakkauksiin tehtävissä merkinnöissä on direktiivin 16 artiklan 1 kohdan nojalla oltava pysyvästi ja helposti luettavasti merkittyinä muun muassa tämän aineen kaupallinen nimi tai nimitys, luvanhaltijan nimi ja osoite, luvan numero sekä useita ainetta ja sen käyttöä koskevia tietoja, kuten esimerkiksi

ihmiselle, eläimille tai ympäristölle aiheutuvat erityiset riskit sekä varotoimenpiteet ihmisten, eläinten ja ympäristön suojelemiseksi, kasvinsuojeluaineiden sallitut käyttötarkoitukset ja erityisolosuhteet, joissa tuotetta saa käyttää, sekä käyttöohjeet.

9 Jäsenvaltion, jossa esitetään toisessa jäsenvaltiossa jo hyväksyttyä kasvinsuojeluainetta koskeva lupahakemus, on direktiivin 10 artiklan 1 kohdan nojalla pidätyttävä tietyin edellytyksin ja poikkeustilanteita lukuun ottamatta vaatimasta jo suoritettujen testien ja määritysten uusimista.

10 Direktiivin 17 artiklan ensimmäisessä kohdassa säädetään seuraavaa:

"Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet, jotta markkinoille saatetut kasvinsuojeluaineet ja niiden käyttö tarkastetaan virallisesti sen toteamiseksi, että ne täyttävät tässä direktiivissä säädetyt vaatimukset, erityisesti hyväksymistä ja etiketissä olevia tietoja koskevat vaatimukset."

Kansallinen lainsäädäntö

11 Code ruralin (maaseutuasioita sääntelevä lakikoonnelma) L. 253-1 §:ssä säädetään seuraavaa:

"Kasvinsuojeluaineita ei saa saattaa markkinoille, niitä ei saa käyttää eikä loppukäyttäjä saa pitää niitä hallussaan, ellei näillä aineilla ole markkinoille saattamista koskevaa lupaa – –."

12 Ranskassa kasvinsuojeluaineita koskevien lupien myöntämisedellytykset on määritelty kasvinsuojeluaineiden valvonnasta 5.5.1994 annetussa asetuksessa nro 94-359 (JORF 7.5.1994, s. 6683), joka on annettu direktiivin saattamiseksi osaksi kansallista oikeusjärjestystä.

13 Euroopan talousalueelta peräisin olevien kasvinsuojeluaineiden markkinoille saattamista koskevan yksinkertaistetun lupamenettelyn käyttöönotosta 4.4.2001 annetun asetuksen nro 2001-317 (JORF 14.4.2001, s. 5811), joka on kodifioituna code ruralin R. 253-52–R. 253-55 §:ssä, 1 §:ssä säädetään seuraavaa:

"Euroopan talousalueen valtiosta peräisin olevan kasvinsuojeluaineen, jolla on jo – – direktiivin – – mukainen markkinoille saattamista koskeva lupa tällä alueella ja joka on sama kuin aine, josta käytetään jäljempänä nimitystä 'viiteaine', tuonti Ranskan alueelle hyväksytään seuraavin edellytyksin:

Viiteaineella on oltava maataloudesta vastaavan ministerin edellä tarkoitetun 5.5.1994 annetun asetuksen I, III ja IV luvun nojalla myöntämä markkinoille saattamista koskeva lupa.

Sitä, että Ranskan alueella käyttöön otettu aine on sama kuin viiteaine, arvioidaan seuraavien kolmen perusteen kannalta:

– molempien aineiden yhteinen alkuperä siinä merkityksessä, että sama yhtiö on valmistanut tai toisiinsa yhteydessä olevat tai lisenssin nojalla toimivat yritykset ovat valmistaneet ne saman kaavan mukaisesti

– valmistaminen samaa tai samoja tehoaineita käyttäen

– molempien aineiden samankaltaiset vaikutukset, kun otetaan huomioon erot, joita voi olla aineiden käyttöön liittyvien maatalouteen, kasvien suojeluun ja ympäristöön, erityisesti ilmastoon, liittyvien olosuhteiden tasolla."

14 Asetuksen nro 2001-317 soveltamisesta 17.7.2001 tehdyn ministerin päätöksen (JORF 27.7.2001, s. 12091) 1 §:n nojalla Euroopan talousalueelta peräisin olevaa kasvinsuojeluainetta koskevan luvan hakijan on esitettävä hakemuksensa tueksi hakemusasiakirjat, jotka muodostuvat lomakkeesta, jossa mainitaan tämän päätöksen liitteessä olevat tiedot, aineen, jonka markkinoille saattamista rinnakkaistuontina haetaan, ranskankielistä etikettiä koskevasta ehdotuksesta sekä maahantuodun aineen tai maahantuotujen aineiden alkuperäisestä etiketistä.

15 Mainitun ministerin päätöksen liitteessä säädetään, että tällaista kasvinsuojeluainetta koskevan luvan hakijan on toimitettava hakemuksensa tueksi maahantuojan henkilöllisyyteen, maahantuodun aineen ja viiteaineen yksilöintiin, hakemuksen kohteena olevalle aineelle haettuihin käyttötapoihin sekä ranskalaiseen tuontitunnisteeseen ja kyseiselle aineelle Ranskassa esitettyyn kauppanimeen liittyvät tiedot.

Pääasiat ja ennakkoratkaisukysymykset

16 Ennakkoratkaisupyynnöistä ilmenee, että Ranskan tuomioistuimissa on nostettu kahta viininviljelijää, Escalieria (asia C-260/06) ja Bonnarelia (asia C-261/06) vastaan syytteet luvattomien maataloudessa käytettäväksi tarkoitettujen tuholaismyrkkyjen

käyttöä varten tapahtuvasta hallussapidosta. Escalieria syytetään lisäksi siitä, että hän on käyttänyt tällaisia aineita, ja Bonnarelia siitä, että hän on kieltäytynyt hävittämästä tällaisia aineita. Molemmissa asioissa kyse oli Espanjasta peräisin olevista aineista.

17 Tribunal de grande instance de Carcassonne totesi 15.6.2005 antamillaan tuomioilla syytetyt syyllisiksi edellä mainittuihin rikkomuksiin ja tuomitsi kummankin 1 500 euron ehdolliseen sakkorangaistukseen. Escalier ja Bonnarel valittivat näistä tuomioista cour d'appel de Montpellieriin.

18 Sekä ensimmäisessä oikeusasteessa että ennakkoratkaisupyynnön esittäneessä tuomioistuimessa Escalier ja Bonnarel väittivät, että kyseisille aineille olisi jo myönnetty Ranskassa lupa muiden maahantuojien hyväksi tai että ne olivat samankaltaisia kuin tässä jäsenvaltiossa hyväksytyt viiteaineet. He väittivät myös, että yksinkertaistettua lupamenettelyä ja maaseutuoikeutta sääntelevän lakikoonnelman säännöksiä, joihin heitä vastaan nostetut syytteet perustuivat, ei voitu soveltaa maanviljelijöihin, jotka eivät harjoita maahantuontia kaupallisessa vaan henkilökohtaisessa tarkoituksessa. Lisäksi mainittu menettely ei ole yhteisön oikeuden mukainen, tai ainakin se on suhteeton raskautensa ja hintansa johdosta.

19 Tribunal de grande instance de Carcassonne ja cour d'appel de Montpellier totesivat, että Ranskan lainsäätäjän määrittelemän yksinkertaistetun lupamenettelyn tavoitteena on valvoa sitä, ettei markkinoille päästetä aineita, jotka voivat vaarantaa ihmisten ja eläinten terveyden tai olla haitallisia ympäristölle. Näiden tuomioistuimien mukaan tällaisen menettelyn tarkoituksena on sovittaa yhteen tavaroiden vapaata liikkuvuutta koskeva yhteisön oikeusperiaate ja se, että kullakin jäsenvaltiolla on tarve huolehtia kansanterveyden ja ympäristön suojelusta ottaen huomioon erityisesti paikalliset erityisolosuhteet. Ne lisäävät, että direktiivissä ei erotella kaupallisiin tarkoituksiin tapahtuvaa rinnakkaistuontia yksityishenkilöiden puhtaasti omaan käyttöön tarkoitetusta tuonnista.

20 Koska cour d'appel de Montpellier katsoi, että sen käsiteltävänä olevien asioiden ratkaisu riippui siitä, onko Ranskan lainsäädäntö yhteensopiva yhteisön oikeuden kanssa, se päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset, jotka on laadittu samoin sanoin asioissa C-260/06 ja C-261/06:

"1) Kun jäsenvaltio edellyttää jostakin toisesta jäsenvaltiosta, jossa aineella on – – direktiivin – – mukaisesti myönnetty lupa, peräisin olevan kasvinsuojeluaineen tuonnilta sen alistamista yksinkertaistettuun lupamenettelyyn sen selvittämiseksi, vastaako maahantuotu tuote asiassa C-100/96 11.3.1999 annetussa tuomiossa [British Agrochemicals Association, Kok. 1999, s. I-1499] määriteltyjä tuotteen tunnuspiirteitä koskevia edellytyksiä, voiko tämä jäsenvaltio edellyttää elinkeinonharjoittajan saattamista yksinkertaistettuun lupamenettelyyn silloin kun

– maahantuojana on maanviljelijä, joka tuo aineen yksinomaan maatilansa toiminnan edellyttämiin erinäisiin, joskin määrällisesti rajoitettuihin tarpeisiin eikä saata tuotetta markkinoille tämän käsitteen kaupallisessa merkityksessä?

– kun yksinkertaistettu lupamenettely, joka vastaa tuontilupamenettelyä, on henkilökohtainen kunkin elinkeinonharjoittajan/jakelijan osalta ja velvoittaa tämän nimeämään tuotavan tuotteen omalla merkillään ja suorittamaan 800 euron suuruisen veron?

2) Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan kieltävästi, voidaanko yksityishenkilöiden toimesta tapahtuvaa lääkkeiden tuontia omaan käyttöön koskevaa, asiassa C-212/03 [komissio v. Ranska] 26.5.2005 annettua tuomiota [Kok. 2005, s. I-4213] soveltaa sellaiseen yksinomaan maatilojen tarpeisiin tarkoitettuun kasvinsuojeluaineiden tuontiin, jota maanviljelijät harjoittavat?"

21 Yhteisöjen tuomioistuimen presidentin 12.7.2006 antamalla määräyksellä asiat C-260/06 ja C-261/06 yhdistettiin kirjallista ja suullista käsittelyä sekä tuomion antamista varten.

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen kysymys

22 Ensimmäisellä kysymyksellään ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin tiedustelee ennen kaikkea, voiko jäsenvaltio, joka edellyttää toisesta jäsenvaltiosta, jossa aineella on lupa, peräisin olevan kasvinsuojeluaineen tuonnilta sen alistamista yksinkertaistettuun lupamenettelyyn sen selvittämiseksi, onko aine sama kuin viiteaine, jolla on jo lupa tuontivaltiona olevassa jäsenvaltiossa, edellyttää tällaista menettelyä silloin, kun maahantuojana on maanviljelijä, joka tuo aineen yksinomaan oman maatilansa tarpeisiin, kun tämä menettely on henkilökohtainen kunkin maahantuojan osalta ja kun maanviljelijä velvoitetaan nimeämään tuotava tuote omalla tavaramerkillään ja suorittamaan 800 euron suuruinen vero.

23 Tältä osin on todettava, että direktiivillä käyttöön otettu järjestelmä ei perustu jäsenvaltioiden keskinäiseen velvollisuuteen tunnustaa muissa jäsenvaltioissa myönnetyt kasvinsuojeluaineita koskevat luvat, vaan jäsenvaltioiden, joita toisessa jäsenvaltiossa myönnetyt luvat eivät sido, toimivaltaan kuuluvaan velvollisuuteen hyväksyä nämä aineet.

24 Siten direktiivissä ja erityisesti sen 3 artiklan 1 kohdassa ilmaistujen periaatteiden nojalla ja sen estämättä, mitä EY:n perustamissopimuksen tavaroiden vapaata liikkuvuutta koskevissa säännöissä määrätään, mitään kasvinsuojeluainetta ei voida saattaa markkinoille ja käyttää jäsenvaltiossa ilman, että tämän jäsenvaltion

toimivaltainen viranomainen on ensin myöntänyt luvan direktiivin mukaisesti. Tällaista edellytystä sovelletaan myös silloin, kun kyseessä olevalla aineella on jo muun jäsenvaltion myöntämä lupa, koska direktiivissä edellytetään, että kunkin jäsenvaltion, jossa tällainen aine saatetaan markkinoille, toimivaltaisen viranomaisen on ennakolta myönnettävä tähän lupa (ks. vastaavasti asia C-400/96, Harpegnies, tuomio 17.9.1998, Kok. 1998, s. I-5121, 26 kohta).

25 Kuitenkin siinä tapauksessa, että jäsenvaltiossa esitetään sellaista kasvinsuojeluainetta koskeva lupahakemus, jolle on jo myönnetty lupa toisessa jäsenvaltiossa, jäsenvaltion, jossa lupaa haetaan, on direktiivin 10 artiklan 1 kohdan nojalla pidätyttävä tietyin edellytyksin ja poikkeustilanteita lukuun ottamatta vaatimasta toisessa jäsenvaltiossa jo suoritettujen testien ja määritysten uusimista, millä on siten mahdollista säästää vaadittujen tietojen keräämisen edellyttämää aikaa ja kustannuksia.

26 Tästä seuraa, että direktiiviin perustuvaa kasvinsuojeluaineen maahantuojan velvollisuutta hankkia ennen tämän aineen saattamista kolmansien saataville jäsenvaltiossa lupa direktiivin mukaisesti ei lähtökohtaisesti voida pitää EY 28 artiklassa kiellettynä yhteisön sisäisen kaupan rajoittamisena (ks. farmaseuttisista valmisteista vastaavasti asia C-322/01, Deutscher Apothekerverband, tuomio 11.12.2003, Kok. 2003, s. I-14887, 48, 52 ja 53 kohta ja asia C-150/00, komissio v. Itävalta, tuomio 29.4.2004, Kok. 2004, s. I-3887, 56 ja 57 kohta). Sama voidaan todeta kiellosta käyttää tuontivaltiona olevan jäsenvaltion alueella ainetta, jolla ei ole ennakolta saatua lupaa.

27 Näin ollen elinkeinonharjoittaja, joka on hankkinut kasvinsuojeluaineen, joka on peräisin jäsenvaltiosta, jossa sitä myydään laillisesti tämän saman jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen myöntämän luvan nojalla, ei voi tuoda tätä ainetta jäsenvaltioon markkinoille saattamista tai käyttöä varten, jos sillä ei ole tuontivaltiona olevassa jäsenvaltiossa laillisesti myönnettyä lupaa.

28 Sitä vastoin, jos kasvinsuojeluaineen, jolle on direktiivin säännösten mukaisesti myönnetty lupa toisessa jäsenvaltiossa, maahantuonti jäsenvaltioon on rinnakkaistuontia suhteessa kasvinsuojeluaineeseen, jolle tuontijäsenvaltiossa on jo myönnetty lupa, direktiivin säännöksiä luvan myöntämismenettelystä ei tällöin voida soveltaa (ks. farmaseuttisista valmisteista asia C-201/94, Smith & Nephew ja Primecrown, tuomio 12.11.1996, Kok. 1996, s. I-5819, 21 kohta ja kasvinsuojeluaineista em. asia British Agrochemicals Association, tuomion 31 kohta). Tällainen tilanne kuuluu kuitenkin EY:n perustamissopimuksen tavaroiden vapaata liikkuvuutta koskevien määräysten soveltamisalaan.

29 Jäsenvaltioiden on kuitenkin tarkastettava, onko kasvinsuojeluaineen, jolla on lupa toisessa jäsenvaltiossa, maahantuonti sellaisen aineen rinnakkaistuontia, jolla on jo lupa tuontivaltiona olevassa jäsenvaltiossa, koska niillä on velvollisuus valvoa direktiivissä säädettyjen velvoitteiden ja kieltojen noudattamista (ks. vastaavasti em. asia British Agrochemicals Association, tuomion 33 kohta).

30 Siinä tapauksessa, että on katsottava, että kyseessä oleva kasvinsuojeluaine on jo hyväksytty tuontivaltiona olevassa jäsenvaltiossa, tämän valtion toimivaltaisten viranomaisten on sovellettava kyseessä olevan aineen hyväksi markkinoilla jo olevalle tuotteelle myönnettyä lupaa, jolleivät ihmisten ja eläinten terveyden sekä ympäristön tehokkaaseen suojeluun liittyvät näkökohdat ole esteenä (ks. vastaavasti em. asia Smith & Nephew ja Primecrown, tuomion 29 ja 32 kohta ja em. asia British Agrochemicals Association, tuomion 36 kohta). Siten kasvinsuojeluaineen, joka tulee jäsenvaltion alueelle rinnakkaistuontina, hyväksi ei voida automaattisesti eikä täydellisesti ja ehdottomasti lukea tämän valtion markkinoilla jo olevalle kasvinsuojeluaineelle myönnettyä lupaa.

31 Siinä tapauksessa, ettei kasvinsuojeluaineen voida katsoa jo saaneen lupaa tuontijäsenvaltiossa, kyseinen valtio voi myöntää tätä ainetta koskevan luvan ainoastaan noudattaen direktiivissä mainittuja edellytyksiä (ks. em. asia Smith & Nephew ja Primecrown, tuomion 30 kohta ja em. asia British Agrochemicals Association, tuomion 37 kohta) tai kieltää sen saattamisen markkinoille ja sen käytön.

32 Edellä esitetystä seuraa, että jäsenvaltioilla on velvollisuus soveltaa kasvinsuojeluaineiden maahantuonnissa alueelleen tutkimusmenettelyä, ja tämä menettely voi olla, kuten esillä olevassa asiassa, niin sanottu "yksinkertaistettu" menettely, jonka tarkoituksena on tarkastaa, tarvitaanko aineelle lupa vai onko katsottava, että se on jo hyväksytty tuontivaltiona olevassa jäsenvaltiossa. Tältä osin tuontivaltiona olevan jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten tehtävänä on asianomaisten pyynnöstä varmistaa, voidaanko kyseessä olevan aineen hyväksi lukea tämän valtion markkinoilla jo olevalle kasvinsuojeluaineelle myönnetty lupa.

33 Kuten julkisasiamies ratkaisuehdotuksensa 40–47 kohdassa huomauttaa ja kuten sekä yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneet jäsenvaltiot että Euroopan yhteisöjen komissio väittävät, samat toteamukset pätevät riippumatta maahantuonnin tavoitteesta, ja niitä siis sovelletaan myös maanviljelijöihin, jotka tuovat maahan aineita pelkästään oman tilansa tarpeisiin.

34 Jos maanviljelijät vapautettaisiin velvollisuudesta noudattaa yksinkertaistettua lupamenettelyä, sen kysymyksen arviointi, voidaanko aineen hyväksi lukea toiselle kasvinsuojeluaineelle myönnetty lupa, olisi pelkästään maanviljelijöiden vastuulla. Yhtäältä tämä arviointi voi ihmisten ja eläinten terveyteen ja ympäristön suojelua koskevista yleiseen etuun liittyvistä pakottavista syistä, ja kun otetaan huomioon

tämän tuomion 30 kohdassa esitetyt seikat, kuulua ainoastaan tuontivaltiona olevan jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille. Toisaalta maanviljelijällä ei missään tapauksessa ole tätä varten säädetyn menettelyn ulkopuolella asianmukaisia keinoja toteuttaa tällaista arviointia luotettavasti.

35 Lisäksi tällaisella vapautuksella saatettaisiin kyseenalaiseksi paitsi direktiivillä käyttöön otettu järjestelmä, jonka mukaisesti kasvinsuojeluaineiden markkinoille saattaminen ja käyttö on hyväksyttävä ennakolta, myös direktiivin 3 artiklan 1 kohdan ja 17 artiklan nojalla jäsenvaltioita velvoittavan valvontamenettelyn tehokkuus.

36 Näin ollen jäsenvaltiolla on oikeus vaatia, että henkilö, joka tahtoo harjoittaa kasvinsuojeluaineen, jolla on jo lupa sen alueella, rinnakkaistuontia, noudattaa yksinkertaistettua lupamenettelyä, vaikka tämä maahantuoja on maanviljelijä, joka tuo tätä ainetta pelkästään oman tilansa tarpeisiin.

37 Siitä, onko yhteisön oikeuden mukaista, että yksinkertaistetun menettelyn johdosta myönnetty lupa on henkilökohtainen, ja seikasta, että maahantuojalla on velvollisuus merkitä rinnakkaistuonnin kohteena oleva aine omalla tavaramerkillään ja maksaa 800 euron maksu tällaisesta menettelystä, on huomautettava, että toimivaltaisten viranomaisten on huolehdittava siitä, että yhteisön lainsäädännön olennaista tavoitetta eli ihmisten ja eläinten terveyden sekä ympäristön suojelua noudatetaan täysimääräisesti. Suhteellisuusperiaate edellyttää kuitenkin tavaroiden vapaan liikkuvuuden suojaamisen kannalta sitä, että riidanalaista lainsäädäntöä sovelletaan ainoastaan, jos tämä on tarpeen ihmisten ja eläinten terveyden ja ympäristön suojeluun liittyvien oikeutettujen päämäärien saavuttamiseksi (asia C-172/00, Ferring, tuomio 10.9.2002, Kok. 2002, s. I-6891, 34 kohta ja asia C-112/02, Kohlpharma, tuomio 1.4.2004, Kok. 2004, s. I-3369, 14 kohta).

Luvan henkilökohtaisuus

38 Tältä osin on todettava, että kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 49 ja 50 kohdassa todennut ja kuten Alankomaiden ja Suomen hallitukset huomauttavat, kun otetaan huomioon kasvinsuojeluaineiden vaarallisuus ja niiden käyttöön liittyvät riskit, luvan henkilökohtaisuus voidaan perustella tarpeella tarkastaa tehokkaasti ja luotettavasti, noudatetaanko direktiivin vaatimuksia.

39 Tavoite, jonka mukaan kasvinsuojeluaineita ei saa käyttää jäsenvaltion alueella, elleivät tämän valtion toimivaltaiset viranomaiset ole soveltaneet näihin aineisiin valvontamenettelyä, ja tällaiseen käyttöön sovelletaan luvassa säädettyjä ehtoja, voidaan saavuttaa vain, jos jokaisella elinkeinonharjoittajalla on velvollisuus noudattaa yksinkertaistettua lupamenettelyä riippumatta siitä, aikooko hän saattaa maahantuodun aineen kolmansien saataville vai käyttää sitä omiin tarpeisiinsa.

40 Jos rinnakkaistuonnissa lupa koskisi pelkästään maahantuotua ainetta eikä maahantuojaa itseään, maahantuojan tehtävänä olisi tehdä tarpeelliset tarkastukset. Se, että elinkeinonharjoittajien sallittaisiin ilman mitään ennakkovalvontaa saattaa kolmansien saataville tai käyttää kasvinsuojeluainetta, joka on jo ollut yksinkertaistetun lupamenettelyn kohteena, voisi lisätä tämän aineen virheellisen käytön tai väärinkäytön riskiä. Yhtäältä näet ei ole varmaa, että maahantuojat tekevät luotettavia tarkastuksia, joilla pyritään selvittämään, luetaanko muulle tuotteelle myönnetty lupa rinnakkaistuodun kasvinsuojeluaineen hyväksi ja millä edellytyksillä näin tehdään. Toisaalta kyseessä olevan jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset eivät voisi myöskään tehokkaasti valvoa niiden kasvinsuojeluaineiden merkintöjä ja pakkausta koskevien tiukkojen sääntöjen noudattamista, joiden tarkoituksena on muun muassa varmistaa niiden oikea käyttö.

41 Lisäksi luvat voidaan käsitellä uudestaan ja peruuttaa. Kuten sekä julkisasiamies ratkaisuehdotuksensa 50 kohdassa että Ranskan hallitus ovat todenneet, jäsenvaltioilla on tällaisissa tapauksissa oltava luvan peruuttamisen syiden mukaan mahdollisuus saada kyseessä olevat aineet mahdollisimman nopeasti poistettua alueeltaan, ja näin ei olisi, jos lupa ei olisi henkilökohtainen ja jos vain aineen ensimmäiseen rinnakkaistuontiin sovellettaisiin yksinkertaistettua lupamenettelyä.

42 Edellä esitetystä seuraa, että on perusteltua, että yksinkertaistetussa menettelyssä myönnetty lupa on henkilökohtainen.

43 Näin ollen maahantuojaan voidaan soveltaa yksinkertaistettua lupamenettelyä, vaikka rinnakkaistuodulle aineelle olisi jo myönnetty lupa toisen rinnakkaistuojan hyväksi. Koska tuontivaltiona olevan jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset ovat kuitenkin todenneet sen, että tällainen aine on sama kuin viiteaine, maahantuojaan sovellettavan menettelyn pitäisi – kun suhteellisuusperiaate otetaan huomioon – muodostua ainoastaan lupahakemuksen rekisteröinnistä. Tällaisen hakemuksen on sisällettävä tieto viiteaineesta sekä sitoumus noudattaa viiteaineeseen liittyvässä luvassa asetettuja käyttöön liittyviä ehtoja. Toimivaltaisen hallintoviranomaisen on annettava ratkaisu määräajassa, joka ei saa ylittää sitä, mikä on ehdottomasti tarpeen hakemuksen tutkimiseksi. Tämän määräajan pituus voi riippua tarkastuksista, jotka ovat mahdollisesti tarpeen, jos tällä hallintoviranomaisella on tietoja, jotka antavat syyn olettaa, että rinnakkaistuotua ainetta voidaan käyttää erilaisissa olosuhteissa kuin viiteainetta.

Velvollisuus merkitä aine tavaramerkillä

44 Velvollisuudesta merkitä rinnakkaistuotu kasvinsuojeluaine elinkeinonharjoittajan tavaramerkillä Ranskan hallitus, jota Alankomaiden hallitus tukee, esittää, ettei

Ranskan oikeudessa säädetä tällaisesta velvollisuudesta. Ranskan oikeudessa näet vaaditaan 17.7.2001 tehdyn ministerin päätöksen liitteen nojalla ainoastaan, että lupahakemuksen tueksi toimitetaan "hakemuksen kohteena olevalle aineelle ehdotettu kauppanimi Ranskassa".

45 Tältä osin on todettava, että tällainen velvollisuus, olipa kyseessä sitten nimittäminen kyseessä olevan aineen kauppanimellä tai aineen merkitseminen elinkeinonharjoittajan tavaramerkillä, ei ole asianmukainen eikä tarpeen ihmisten ja eläinten terveyden sekä ympäristön suojeluun liittyvien tavoitteiden saavuttamiseksi sellaisen rinnakkaistuonnin yhteydessä, jota harjoitetaan yksinomaan maanviljelijän tilan tarpeita varten.

46 Tästä seuraa, että mainittua velvollisuutta ei pääasiassa kyseessä olevien kaltaisissa tilanteissa voida pitää perusteltuna ihmisten ja eläinten terveyden sekä ympäristön suojeluun liittyvistä syistä, ja näin ollen siihen ei voida vedota asianomaisia vastaan.

Velvollisuus suorittaa 800 euron maksu

47 Maksusta, joka peritään elinkeinonharjoittajalta kasvinsuojeluaineen rinnakkaistuonnin yhteydessä ja joka kannetaan yksinkertaistetussa lupamenettelyssä, Ranskan hallitus väittää, että 800 euron määrä on perusteltu siitä syystä, että toimivaltainen hallintoviranomainen tutkii järjestelmällisesti jokaisen asiakirjan ja tekee tarkastuksia muiden jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten luona.

48 Vaikka on totta, että tarkastukset vientivaltiona olevan jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten luona saattavat osoittautua tarpeellisiksi, jotta voidaan arvioida, onko kasvinsuojeluaine riittävän samankaltainen kuin tuontivaltiona olevassa jäsenvaltiossa jo hyväksytty viiteaine, tällainen menettelytapa ei lähtökohtaisesti voi suhteellisuusperiaatteen kannalta olla perusteltu jokaisen tästä samasta aineesta, jonka osalta tällainen lupa on annettu toiselle elinkeinonharjoittajalle, tehdyn lupahakemuksen osalta. Kuten tämän tuomion 43 kohdassa on todettu, tällaisessa tapauksessa hallinnollinen menettely saa muodostua ainoastaan lupahakemuksen rekisteröinnistä. Ei voida kuitenkaan sulkea pois sitä, että lisätarkastukset osoittautuvat tarpeellisiksi, jos kyseessä olevalla hallintoviranomaisella on syytä uskoa, että ainetta, jonka rinnakkaistuontia suunnitellaan, voidaan käyttää erilaisissa olosuhteissa kuin viiteainetta, ja että vaarana on, ettei rinnakkaistuoja noudata viiteaineen markkinoille saattamiseen ja käyttöön liittyviä vaatimuksia, jotka on vahvistettu tälle aineelle myönnetyssä luvassa. Näin ollen yksinkertaistetusta lupamenettelystä voi tarvittavista menettelyistä riippuen aiheutua toimivaltaisille hallintoviranomaisille tapauskohtaisesti erilaisia kuluja.

49 Maksujen, joita peritään kasvinsuojeluaineen rinnakkaistuojalta ja jotka kannetaan yksinkertaistetussa lupamenettelyssä, on oltava asianmukainen lupahakemuksen käsittelyssä tarvittavasta valvonnasta tai hallinnollisista menettelyistä aiheutuviin kuluihin nähden. Tällä vaatimuksella ei kuitenkaan voida sulkea pois tällaisten kulujen määrittämistä arvion perusteella, kunhan jäsenvaltiot noudattavat suhteellisuusperiaatetta. Kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on arvioida, onko mainittu vaatimus täytetty, kun otetaan huomioon kaikki pääasiaan liittyvät seikat.

50 Näin ollen ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että jäsenvaltio voi edellyttää, että yksinkertaistettua lupamenettelyä noudatetaan kasvinsuojeluaineen rinnakkaistuonnissa toisesta jäsenvaltiosta, jossa tällä aineella on jo tällainen lupa, kun maahantuontia harjoittaa maanviljelijä pelkästään oman tilansa tarpeisiin, ja näin myönnetty lupa on kunkin elinkeinonharjoittajan osalta henkilökohtainen. Tällaisen luvan edellytyksenä ei voi olla maahantuodun aineen merkitseminen kyseessä olevan elinkeinonharjoittajan tavaramerkillä, kun elinkeinonharjoittajana on maanviljelijä,

joka harjoittaa rinnakkaistuontia pelkästään oman tilansa tarpeisiin. Mainitun luvan edellytyksenä ei voi olla sellaisen maksun suorittaminen, joka ei ole asianmukainen lupahakemuksen käsittelyssä tarvittavasta valvonnasta tai hallinnollisesta menettelystä aiheutuviin kuluihin nähden. Tällaisten kulujen määrittäminen arvion perusteella on kuitenkin sallittua suhteellisuusperiaatetta noudattaen.

Toinen kysymys

51 Toisella kysymyksellään ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin tiedustelee ennen kaikkea, voidaanko edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Ranska annettua tuomiota soveltaa kasvinsuojeluaineiden tuontiin, jota maanviljelijät harjoittavat pelkästään tilansa tarpeisiin. Mainittu tuomio koskee sellaisen Ranskan lainsäädännön yhteensopivuutta tavaroiden vapaaseen liikkuvuuteen liittyvien perustamissopimuksen määräysten kanssa, joka liittyy sellaisten Ranskassa laillisesti määrättyjen lääkkeiden henkilökohtaiseen maahantuontiin, joita ei kuljeta henkilö, jonka käyttöön ne on tarkoitettu.

52 Kun otetaan huomioon ensimmäiseen kysymykseen annettu vastaus, toiseen kysymykseen ei ole tarpeen vastata.

Oikeudenkäyntikulut

53 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä yhteisöjen tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (neljäs jaosto) on ratkaissut asiat seuraavasti:

Jäsenvaltio voi edellyttää, että yksinkertaistettua markkinoille saattamista koskevaa lupaa koskevaa menettelyä noudatetaan kasvinsuojeluaineen rinnakkaistuonnissa toisesta jäsenvaltiosta, jossa tällä aineella on jo tällainen lupa, kun maahantuontia harjoittaa maanviljelijä pelkästään oman tilansa tarpeisiin, ja näin myönnetty markkinoille saattamista koskeva lupa on kunkin elinkeinonharjoittajan osalta henkilökohtainen. Tällaisen luvan edellytyksenä ei voi olla maahantuodun aineen merkitseminen kyseessä olevan elinkeinonharjoittajan tavaramerkillä, kun elinkeinonharjoittajana on maanviljelijä, joka harjoittaa rinnakkaistuontia pelkästään oman tilansa tarpeisiin. Mainitun luvan edellytyksenä ei voi olla sellaisen maksun suorittaminen, joka ei ole asianmukainen lupahakemuksen käsittelyssä tarvittavasta valvonnasta tai hallinnollisesta menettelystä aiheutuviin kuluihin nähden. Tällaisten kulujen määrittäminen arvion perusteella on kuitenkin sallittua suhteellisuusperiaatetta noudattaen.

Allekirjoitukset